

Večernik

»JUTRA«

Leto I. (VIII.), štev. 18

Maribor, sobota, 21. maja 1927

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Dosežen sporazum o volitvah

Radikali in davidovičevci so se sporazumeli o razpustu Narodne skupščine in razpisu novih volitev — Rekonstrukcija vlade

Beograd, 21. maja. Na včerajšnji seji finančnega odbora je vlada res izvršila svoj sklep in izvolila v Državni odbor same svoje pristaje. Iz opozicije je vzela samo poslanca Smodeja kot zastopnika SLS.

Opozicija je v protest proti temu neparlamentarnemu nasilju korporativno zapustila sejo, na kateri so ostali nato samo radikali, davidovičevci in klerikalci, ki so izvolili v Državni odbor 7 radikalov, 4 davidovičevce in poslanca Smodeja (SLS).

Pozornost je vzbudilo dejstvo, da so se davidovičevci zadovoljili samo s 4 člani, dasi so poprej zahtevali vedno pariteto z radikali. Radikali bodo zdaj imeli v Državnem odboru absolutno večino in bodo lahko počeli kar bodo hoteli. Zatrjuje se, da so davidovičevci kot kompenzacijo dobili

zagotovilo, da bo Narodna skupščina razpuščena najkasneje do srede junija in nove volitve razpisane za začetek septembra.

Daljno kompenzacijo so dobili davidovičevci z obljubo, da bosta pri rekonstrukciji vlade

imenovana za ministra dva pristaja njihove stranke kot zastopnika Hrvatov in Slovencev in sicer državna svetnika dr. Alaupović in dr. Sagadin.

Del radikalov se razpisu volitev še vedno upira, vendar pa se vlada z ozirom na dogovore z davidovičevci na njihove proteste ne bo mogla več ozirati.

Vlada bo zdaj najprej organizirala pomožno akcijo za gladujočo Hercegovino, nato pa takoj razpisala volitve, za katere so priprave že v polnem teku.

Kdaj bodo občinske volitve v Sloveniji?

Letos se morajo obnoviti občinski zastopi v obeh slovenskih oblastih. — Ako v septembru ne bo skupščinskih volitev, bodo takrat občinske, drugače pa še le kasneje.

Ljubljana, 21. maja. Letos poteče funkcijška doba za vse občine v Sloveniji, kjer se volitve niso vršile tekom zadnjih treh let. Vsi ti občinski zastopi se morajo letos obnoviti.

Volitve se ne bodo vršile v vseh občinah na enkrat, ampak bodo razdeljene na več skupin.

da se tako sreskim poglavarstvom, ki volitve vodijo, olajša delo. Čas volitev še ni določen niti v ljubljanski, niti v

mariborski oblasti. Za enkrat je najbolj verjetno, da se bodo občinske volitve vršile tekom meseca septembra.

Zavisi pa to vprašanje od razpisa skupščinskih volitev. Ako bodo te v septembru, kakor se glase zadnje vesti, bodo morale biti občinske volitve preložene. Ker jih bo skoraj nemogoče izvesti pred septembrom, se bodo zato vršile najbrž še le oktobra in novembra.

† Dr. Tone Heric

Včeraj je v Ljutomeru za vedno zatisnil svoje oči tamošnji zdravnik dr. Tone Heric po daljšem, v zadnjem času težkem bolehanju. Z njim odhaja v večnost markantna osebnost Ljutomeru in Murskega polja, mož, ki se politično sicer ni javno udeleževal, ki ga je pa poznal vsakdo kot moža poštenjaka, kot kremit značaj, kot odločnega narodnjaka in naprednjaka ter kot iskrenega prijatelja, pa tudi kot neizprosnega borca za stvar, katero je po tehtnem prevdanku spoznal za pravo.

Rojen 18. januarja 1881 v Vučji vasi, je dovršil l. 1900, v Mariboru gimnazijski študij, študiral potem kot vojaški štipendist medicino na Dunaju in bil pozneje nekaj časa vojaški zdravnik. L. 1913. je po smrti dr. Chloupeka dobil mesto okrožnega zdravnika v Ljutomeru, v osrčju Prlekije, katere zvest sin je ostal do zadnjega diha. Po vojni je postal tudi še zdravnik bolniške blagajne, po dograditvi železniške proge Ormož—Murska Sobota pa tudi železniški zdravnik.

Bil je tudi ves čas po prevratu član občinskega odbora Ljutomerskega. Kot tak je imel referat tržke elektrarne in je mnogo pripomogel k temu, da se je falska elektrika speljala preko Ormoža tudi v Ljutomer in Mursko Soboto.

Svojo dušo je pa pustil v Sokolskem domu, odnosno v Ljutomerskem Sokolskem društvu, ki si je zadnja leta gradilo svoj dom. Ni minil dan, da bi

ne bil prišel pogledat k stavbi in pomagat z nasveti in dejanji. Dan otvoritve Sokolskega doma je bil, kakor je sam ponovno izjavil, najlepši dan njegovega življenja, žal, da mu ni bilo usojeno, doživeti tudi dan prave slavnostne otvoritve te lepe sokolske stavbe.

Za njim žaluje poleg njegove plemenite žene, rodom Čehinje iz Dunaja, poleg njegovega brata Matka, profesorja v Mariboru, in poleg mnogih drugih njegovih sorodnikov na stotine njegovih prijateljev, ki so poznali njegovo plemenito, zlato dušo.

Bodi mu med nami ohranjen časten spomin!

POČAŠČENJE SLOBODANA JOVANOVIČA.

Zagreb, 21. maja. Člani srbski znanstvenik in profesor državnega prava na beogradski univerzi Slobodan Jovanović je bil danes dopoldne v svečano okrašeni zagrebški univerzi promoviran za častnega doktorja. Proslavi je prisostvovala najuglednejša zagrebška publika, ki je Slobodan Jovanoviću priredila velike ovacije.

KONGRES NARODNIH MANJŠIN.

Dunaj, 21. maja. Letošnji kongres narodnih manjšin se bo vršil v drugi polovici avgusta v Ženevi. Te dni je bil na Dunaju ožji sestanek zastopnikov narodnih manjšin, ki so izvolili pripravljalni odbor in uredili druge priprave za kongres. Predsednik odbora je zopet posl. dr. Wilfan iz Trsta.

Kaj je z napredno fronto

Nauki zadnjih skupščinskih in oblastnih volitev — S pičlo polovico glasov je SLS dobila nad dve tretjini mandatov — Nenaravne politične zveze

Maribor, 20. maja.

Zadnje čase se po našem slovenskem, pa tudi celo po hrvatskem in srbskem časopisju veliko piše o napredni fronti v Sloveniji. Zlasti živahno razpravlja o njej ljubljanski »Slovenec«, ki z naravnost sumljivo vehemenco udarja proti ustvarjanju napredne fronte in povrh zapoje tudi še pesem o framazonih in framazonskih ložah itd.

To je najboljši znamenje, da bi ustanovitev skupne fronte vseh neklerikalnih strank v Sloveniji šla gospodi od SLS prav hudo na živce.

S strani vodilnih naprednih politikov v Sloveniji se že skozi najmanj 5 let povdarja potreba skupnega nastopa neklerikalnih strank o priliki vsakokratnih volitev, po možnosti tudi združitve vseh teh strank v eno enotno stranko. Žal, da se vedno zopet najdejo ljudje, ki domnevajo, da so izvoljenci Gospodovi ustvarjeni za voditelje političnih strank. Dejansko pa so politični diletanti, ki vedno znova zopet pomagajo neklerikalcem do cenjenih uspehov. Kako bi bilo sicer mogoče, da so n. pr.

pri volitvah v Narodno skupščino l. 1925 dobili klerikalci z 52.679 glasovi v mariborski oblasti 11 mandatov, vse ostale neklerikalne stranke pa z 47.024 glasovi komaj 4 mandate?

V popolno izgubo so šli vsi socijalistični glasovi (7252), 2001 prekmurških glasov za Hartnerja, 3612 Pučljavih, 1087 radikalnih in 2143 davidovičevsko-narodnosocialnih glasov, da ne omenjamo še ponesrečenih poskusov gg. Zagorskega, Hribarja, Strbenca itd.

Pri zadnjih volitvah v oblastno skupščino se je pač že dosegla mala koncentracija neprednih skupin, tako da so bile v večini srezov samo po štiri liste in le ponekod pet ali šest. Klerikalna lista je bila razen v srezu Ljutomer povsod le ena, ostale liste so bile neklerikalne.

Številke kažejo, da bi se bilo dalo potisniti pri skupnem nastopu vseh neklerikalnih skupin klerikalce pod polovico mandatov.

V najslabšem slučaju pa bi se bilo dalo približiti pri skupnem nastopu vseh neklerikalnih skupin še najmanj 6—8 naprednih mandatov in potisniti klerikalce iz tretjinske večine, ki jo imajo sedaj, v samo absolutno večino s samo 86 mandati, dočim jih imajo sedaj 42, odnosno ker radikalni in nemški poslanec itak gresta s SLS čez drn in trn, celo 44.

Tako bi se bilo dalo približiti v šmarnskem srezu en neklerikalni mandat (3656 klerikalnih : 1733 neklerikalnih glasovom); istotako en mandat v ptujskem srezu (6704 : 2647); v mestu Maribor bi ne dobil tretjega mandat Nemec, ampak slovenski narodnjak; v srezu Maribor levl breg bi bil poleg 5 klerikalcev izvoljen en neklerikalcec (5506 proti 1665); v srezu Ljutomer je istotako vsled cepitve šel v izgubo 1 neklerikalni mandat (3705 : 1242); v srezu Dravograd bi bila pri skupnem nastopu izvoljena 2 neklerikalca in samo 1 klerikalcec, dočim je sedaj narobe (1752 : 2582); v srezu Celje bi bila mesto enega izvoljena 2 neklerikalna poleg samo 4 klerikalcev (5170 : 2529).

Ako povrh še konstatiramo anomalijo, da so se pri teh volitvah

vezali takozvani napredni slovenski radikali z SLS in da je oblastni odbor NRS iz Maribora izdal na vse pristaje v oblasti ferman, da morajo glasovati za SLS,

nadalje anomalijo, da so Nemci, ki so od nekdaj vedno povdarjali, kako so »fortschrittliche«, istotako glasovali skoro v celji oblasti za SLS, smo pač dovolj osvetlili, kako je razcep med neklerikalnimi Slovenci vsikdar in izključno samo na hasek SLS. Le tako je mogoče, da so

klerikalci pri 49.252 za njihove liste oddanih klerikalnih, nemških in radikalnih glasovih dobili 44 mandatov, vse neklerikalne stranke pa pri 41.624 za njihove liste oddanih glasovih samo 20 mandatov.

Stojimi pred novimi odločitvami. Na vrata trkajo volitve v Narodno skupščino, občinske volitve in volitve v srezke skupščine. Že gorje številke jasno govore, kaj bi pomenila trdna napredna fronta vseh neklerikalnih skupin in strank. Žalibog pa se kaže že danes, da

bota osebna ambicija in osebno sovraštvo pri nekaterih veljaki izgrafi zopet odločilno vlogo, ne pa narodni in državni interes.

Skupni nastop SLS in NRS je po dosedanjih znamenjih gotova stvar, seveda če si ne bodo gospodje od SLS vendarle še premislili igrati preskrbovalnico z mandati za slovenske radikale, ki iz lastne moči nobenega mandata doseči ne morejo. Do kakih kurioznosti vodi politično šarlatanstvo, kaže napoved nekega slovenačkoga radikala v zagrebških listih, da bodo pri prihodnjih volitvah tvorili SLS, NRS, NSS in davidovičevci v Sloveniji — naprednjačka fronta. Risum teneatis!

Neresnim političnim diletantom ne morejo zaleči resne besede. Tudi ne ljudem, ki iz slepega sovraštva in političnega koristoljublja podpirajo danes klerikalizem, ki so ga še pred par leti proklinjali. Naše besede o potrebi neklerikalne fronte na podlagi jasno govorečih številke veljajo vsem onim neklerikalnim Slovincem v mariborski oblasti, ki se zavedajo, koliko škode in zla je že prizadejala našemu narodu SLS, in kako potrebna je najodločnejša borba proti tej nesrečni politiki.

Tržni dan v Mariboru

Današnji tržni dan je bil zelo živahen, zlasti zelenjave je bilo mnogo.

Špeharji so pripeljali na 29 vozov 60 zaklanih svinj in večjo množino slanin. Prodajali so zaklane svinje po 15 do 17 Din, slanino pa po 15—27 Din za 1 kg. Mariborski mesarji so prodajali govedino po 8—16, teletino po 10—20, svinjino pa po 17—20 Din za kg.

Krompirja je bilo 22 vozov po 1.25 do 1.75 Din kg, nekateri so zahtevali zanj tudi do 2 Din, a ga niso mogli prodati. Čebula je bila 5—6 Din kg, kumare 8—20 Din komad in karfijske 5—14 Din komad. Stročji grah so prodajali po 8—10, fižol v stročju pa po 25—32 Din kg. Kup špinache 1 Din. Suhe slive 7.50—10, jabolka 5—12 Din kg. Na trgu je bilo že tudi precej iz Gorice uvažanih češenj po 20 Din kg.

Kriza naših manjših gledališč

Kričeče nasprotje med državnimi in oblastnimi gledališči —
Vsa oblastna gledališča razun mariborskega se že ukinita
opero in opereto — Mariborsko gledališče na razpotju

V Jugoslaviji imamo dve vrsti državnih gledališč: centralna (v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani), in oblastna (v Skoplju, Osijeku, Novem Sadu, Sarajevu, Splitu in Mariboru). Centralna gledališča so reprezentativna in imajo velike ansamble, zato pa tudi ogromne državne subvencije. Njih nastavljenici so deloma državni uradniki, deloma pa — in to zlasti vsi inozemci — kontraktualni nameščenci. Vsa ta gledališča imajo dramo, opero in balet, zagrebško in ljubljansko tudi opereto. Od države prejemajo letno okoli 5—12 milijonov dinarjev.

Prave sirote v primeri s centralnimi so oblastna gledališča. Ta imajo mnogo manjše število nastavljenic, ki so vsi le pogodbeni. Za oblastna gledališča je vedno veljalo načelo, da jim pripada 1/10 subvencije, katero prejemajo centralna gledališča. V sedanjem proračunu so vsa deležna enake subvencije 720.000 Din, edino Skoplje dobiva 1.000.000, to pa zato, ker igra tamkajšnji ansambl redno tudi v Bitolju. Ker so vsa mesta, v katerih so oblastna gledališča, mnogo manjša in siromašnejša od onih, kjer so centralna, po vrhu pa po večini tudi nimajo nobene ali pa ne mnoge gledališke tradicije, je naravno, da zaostajajo tudi lastni dohodki teh gledališč daleč za onimi centralnih gledališč.

Manjše hiše, siromašnejša in maloštevilnejša publika, nižja vstopnina, po vrhu pa še daleko manjša subvencija — vse do so faktorji, ki so krivi, da vsa oblastna gledališča jedva živijo.

So nepotrební izdatki, za katere mečejo nekatera centralna gledališča kar stotisočake skozi okno, medtem ko oblastna na nekoje prepotrebne stroške niti pomisliti ne morejo.

Do lanskega državnega proračuna je obstojala tendenca povišanja gledaliških subvencij. Zato so vsa gledališča stalno upala, da postane njih položaj s prihodnjim proračunom boljši. Sedanji budžet pa je energično zaokrenil: vse subvencije so se znatno skrčile. Dočim je pri centralnih gledališčih nujna posledica tega delna redukcija članstva ali restrikcija njih plač, je

zadel ta udarec oblastna gledališča, ki so itak prejemala že prej manj kot minimum, uprav katastrofalno.

Zato je Osijek, ki je svojo dobro opero ukinil že lani, zdaj opustil še opereto. Novi Sad, ki je tudi imel par let opero, a je zdaj že dve leti nima več, razpušča svojo opereto te dni. Split jo je že s 1. aprilom. Sarajevo in Skoplje še imata dramo in opereto, pa je zelo verjetno, da z novo sezono oba opustita opereto. Edini Maribor, ki je imel doslej vedno najmanjšo subvencijo, skozi dve leti v primeri z drugimi oblastnimi gledališči upravlja beraško subvencijo,

edini Maribor med vsemi oblastnimi gledališči ima še danes razven drame in operete tudi še opero, in to dobro opero!

Toda radi zmanjšane državne in mestne subvencije v sedanjem budžetu je ogrožena tudi mariborska opera, zlasti še, ker se je mariborsko gledališče v prejšnjih letih, ko je država z njim postopala po mačehovski, moralo zadolžiti, ker bi se sicer njegova vrata bila zaprla za vedno. Nadaljni obstoj opere pod sedanjimi okolnostmi bi povzročil, da se ti nezakrivljeni dolgovi še izdatno povečajo. Zato postojita le dve alternativni: ali se najde izredno kritje za ta primanjkljaj ali pa se mora opera tudi v Mariboru v bodoče opustiti.

Gradba železničarskih hiš

Beograjski listi poročajo, da bo ministrstvo saobračaja najelo pri Državni hipotekarni banki večje posojilo, s katerim bo zgradilo nato večje število stanovanjskih hiš za železničarje v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Vsa javnost bo pač z veseljem pozdravila ta sklep, do katerega bi moralo priti že davno. A bolj je pozno kakor nikoli. — Neprijetno pa nas mora presenetiti, da je

ministrstvo prezrlo Maribor, ki je danes gotovo najvažnejši prometni center v državi. Eno tretjino prebivalstva Maribora in neposredne okolice tvorijo železničarji.

V Mariboru imamo največje železniške delavnice v Jugoslaviji; ravno v njih je zaposlenih okrog 1700 železničarjev. Tudi naša kurilnica spada po svojem obsegu in svoji važnosti med prve v državi. Zato bi bilo pač umestno, da železniško ministrstvo pri namestitvi stanovanjski akciji Maribora ne prezre, saj ga je vlada itak že doslej dovolj zanemarjala.

ITO-pasta za zobe je najboljša!

Sokolstvo

Pešizlet starejšega članstva sokolskega društva, ki je bil prvotno namenjen na praznik dne 26. maja t. l. v Zerkovce, je preložen na primerni drugi dan v mesecu juniju.

Člani, naraščalniki! Disciplinirani in sokolska dolžnost Vas kliče v nedeljo, 22. t. m. na letno telovadišče, da si ga uredite.

Lahek problem.

»Gospa, vi se vendar ne smete poročiti. Saj poznate testament svojega moža. Ako se zopet omožite, pripade vse premoženje bratu vašega pokojnega moža.«

»Saj ravno ž njim se hočem poročiti.«

Mariborski in dnevi drobiž

Avtobusna zveza Maribor—Ruše reducirana

Ker se kljub izboljšanimu voznemu redu posečanje avtobusne zveze, med Mariborom in Rušami ni povečalo, je vodstvo mestnih avtobusnih voženj sklenilo,

progo Maribor—Ruše ob delavnikih ukiniti. Avto bo vozil le ob sobotah in nedeljah po dosedanjem voznem redu.

Iz Maribora bo odhajal avto ob sobotah ob 8.15 in 15.00, ob nedeljah pa ob 9. in 15. Vračal se bo iz Ruš izpred gostilne Schmiedhofer ob sobotah ob 9.30 in 16.00, ob nedeljah pa ob 10. in 17. Vozni čas je 50 minut.

Pač pa bo občina vpeljala avtobusno zvezo Maribor—Št. Ilj in to takoj, čim prispejo novi naročeni avtobusi.

Odklikovanje.

Veliki župan mariborske oblasti je izrazil zahvalo in priznanje srez. živinorejskemu referentu v Murski Soboti g. Joži Samcu za njegovo večletno uspešno delovanje za povzdigo živinoreje v Prekmurju.

Nakup Hoffmannovega posestva.

Kakor smo poročali, je občinski svet na svoji zadnji seji v načelu sklenil nakupiti znano Hoffmannovo posestvo med Tattenbachovo in Mlinsko ulico, tako da bo dobila Tattenbachova ulica direktno zvezo s klavnico. Ker je lastnik sprejel o dobicju mu predlagane pogoje, je mestni svet kupno pogodbo zaključil. Nujno potrebna zveza med imenovanimi ulicama bo zato najbrž še letos izvršena.

Stavbno gibanje.

Mestni svet je izdal stavbno dovoljenje dvema privatnikoma, ki bosta še letos zgradila stanovanjski hiši na Joštovem posestvu ob Vrbanovi ulici.

Pameten ukrep.

Mestni avtoškopirnik, ki tolikrat neprijetno preseneti pasante po ulicah s svojim mokrim blagoslovom, posebno neprijetnim lahkim damskim oblekam, bo dobil v bodoče posebno električno sireno. Ž njo bo dajal signale, ki se bodo razlikovale od signalov drugih avtomobilov, tako da se bodo ljudje lahko pravočasno umaknili v primerno razdaljo.

Policijska kronika.

Od petka na soboto je bilo aretiranih 6 oseb: 3 radi razgrajanja, 1 radi poneverbe, 2 radi splošnega suma. Vloženih je bilo 15 prijav radi raznih prestopkov.

Cepljenje proti kozam.

Mestni magistrat objavlja: Obvezno in brezplačno cepljenje proti kozam za vse prebivalce mesta Maribora, ki še niso bili cepljeni in so stari nad 3 mesece, se vrši v času od 30. maja do 3. junija t. l. vsak dan od 9. do 11. ure na mestnem fizikatu v novozgrajeni občinski hiši, Frančiškanska ulica šte. 8/1. Stariši nad 3 mesece starih otrok se opozarjajo na člen 3 zakona o obveznem in prisilnem cepljenju zoper kozje, objavljenem v Uradnem listu šte. 15 z dne 18. februarja 1923, po katerem se kaznuje opustitev cepljenja z globo do 250 Din. ali z zaporom do 6 tednov.

Sestanek knjigotržcev.

ki se je vršil včeraj v študijski knjižnici, je bil od mariborskih interesentov prav dobro obiskan. Zbralo se je okrog 30 knjigarnarjev, knjižničarjev in drugih, ki se zanimajo za knjigotrštvo. — Založnik Emil Reinhard iz Monakovega je s pomočjo skioptičnih slik zanimivo referiral o organizaciji nemškega založništva in knjigotrštva. — Delegati »Buchhändlerbörsevereine« so iz Maribora odpotovali v Ljubljano, od koder nadaljujejo preko Zagreba in Beograda svojo ekskurzijo na Balkan.

Kavarna Evropa

Danes in dnevno ob 21. koncert salonske kapele Utzey. Po 22. kabaretni program z umetnim žvižganjem Charli Chaplina

Gledališki repertoar

Sobota, 21. maja »Ingeborg«. Gostovanje berlinskih igralcev.

Nedelja 22. Cigan baron«. Znižane cene. Kuponi. Zadnjič.

Ponedeljek, 23. Zaprt.

Torek, 24. »Igra v gradu« ab. C. Premijera.

Berlinski igralci v Mariboru.

Včeraj popoldne so prispeli iz Ljubljane v Maribor berlinski gledališki umetniki, ki so na turneji po Jugoslaviji. Čeprav je bil njihov prihod objavljen še le v zadnjem hipu, se je zbralo na kolodvoru lepo število občinstva, zlasti dijaštva, ki je odličnim gostom privedilo pristrčen sprejem. V imenu gledališča je pozdravil Berlinčane upravnik dr. Brenčič, v imenu mariborskih igralcev g. Rasberger, v imenu tukajšnjih Nemcev pa dr. Mühleisen. Zvečer so gostje v nabito polnem gledališču igrali »Bobrov kozuh« in želi oduševljeno odobravanje. Danes se poslovo od Maribora z igro »Ingeborg«. Jutri nastopijo še enkrat v Ljubljani, nato pa se odpeljejo na kratek oddih v Benetke. Poročilo o obeh mariborskih predstavah prinesemo skupno.

»Igra v gradu«.

V torek, 24. t. m. bo na mariborskem odru zelo zanimiva premijera Molnarjevega najnovejšega dela »Igra v gradu«. Molnar imenuje svoje delo anekdoto, majhno dogodbo, iz katere se v treh dejanjih razvije izredno duhovita komedija, ki po teatralni originalnosti, duhoviti tehnični zasnovi prekaša vse sodobne moderne komedije. Pri mariborski vprizoritvi bodo nastopili gđ. Starčeva in gg. J. Kovič, Rasberger, Železnik, Grom, Urvalek in P. Kovič. Režija je v rokah g. J. Koviča.

KINO UNION

Tel. 329

od 19. do 22. t. m.

Kamela gre skozi šivankina nšesca

Prekrasna šaloigra polna zabave in užitka!

Najboljši češki igralci! 126

Anny Ondra

Karel Lamač

Izdaja Shakespearjevih del.

V včerajšnji objavo glede naročanja na Zupančičeve prevode Shakespearjevih del se nam je vrnila skrajno neljuba pomota. Vsak naročnik se zaveže, da bo vzel vse nadaljnje Shakespearjeve prevode, ki bodo izšli. Izšel bo prilično vsako leto en zvezek, ki bo veljal največ 40 (štirideset) Din ne pa 400 Din, kakor je bilo včeraj pomotoma objavljeno. 40 Din na leto pa more utrpeti pač vsak naš inteligent, zato smo uverjeni, da se bo kmalu javilo potrebnih 700 naročnikov in da tudi Maribor ne bo zaostal. Naročniki naj se javijo Ljudski univerzi.

Nepoboljšljivec.

Včeraj se je zopet vrnil v Maribor nedavno za pet let izgnani Alojzij Nagerl, ki je bil vedno tukajšnjim oblastem v nadlego in že mnogokrat kaznovan. Oddan je bil sodišču, ki ga bo po prestani kazni vrnilo zopet v Krško, kamor je nepoboljšljivec pristojen.

Trgovski pevski zbor.

Zabavni večer se vrši danes ob 20.30 v Mali dvorani Narodnega doma. Trgovci in prijatelji, udeležite se z Vašo družino te izvanredne zabave. Vstop je prost.

»Pri treh ribnikih«.

V gostilni »Pri treh ribnikih« vsako nedeljo in praznik prvovrsten koncert priljubljene kapele Skačej. Ocvrti piščanci, kakor druga gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. Prvovrstna vina in vedno sveže pivo. 151

Pojedina piščancev

bo jutri v nedeljo 21. maja t. l. po 15. v gostilni Alojzija Scherera na lepem senčnem vrtu. Izvrtstna vina, unionsko pivo in sodčjih in domače močnate jedi. 149

Spomladi

ne pozabite na najboljšo vrsto prometnih, cestnih, sportnih in strapacnih čevljev

KARO

Maribor, Koroška cesta 19.

67

Iz Rogaške Slatine

Novi gospodarji. — Sezona.

Rogaška Slatina, 19. maja.

Kakor ste že poročali, se je v nedeljo, 15. t. m. na slavnostni način izvršil prevzem zdravilišča Rogaška Slatina v last in upravo oblastnega odbora mariborskega. Bilo je ob tej priliki, zlasti tudi pri banketu, mnogo nagovorov in napitnic. Prebivalstvo kraja je opazovalo slovesnosti z mešanimi občutki. Dosedanji gospodarji so pustili zdravilišču vse dohodke v investicijske svrhe. Na dejati se je, da tudi novi gospodarji ne bodo smatrali zdravilišča samo za molzno kravo, ampak mu bodo omogočili zdrav in krepek razvoj.

Neprijetno vpliva na javnost, da razni matadorji SLS raznašajo že tedne sem govore o »čiščenju«, ki ga baže namerava izvršiti oblastni odbor med osobjem zdravilišča s čisto partizanskih vidikov. Ne verjamemo, da je to v interesu mirnega razvoja našega svetovnega zdravilišča pred vsakršnimi podobnimi poskusi zelo resno svarimo.

Sezona se je že pričela razvijati. Dosedanji dotok gostov presega lansko število ob istem času. Ljubljanska vojaška godba pod vodstvom g. dr. Čerina že dan za dnem pridno zabava goste, med katerimi je videti več rednih obiskovalcev zdravilišča.

Plameni uničujejo.

V noči na torek je požar upepelil do temelja veliko tovarno tkanin v Bacau-u na Rumunskem ter s tem napravil 50 milijonov lejev škode. 300 delavcev je ob zaslužek.

Kako ubijajo v Albaniji nasprotnike sedanje vlade

Grozna razkritja o zločinah režima Ahmed bega — Zdravniki kot morilci — Zlorabe krvne osvete — Visoke nagrade za morilce — Nasprotja med katoličani in muslimani

V soboto smo poročali o posebnosti naše sosedne Albanije, ki stoji v tem oziru nedvomno na prvem mestu v vrsti evropskih držav. V naslednjem pa poslušajmo, kako »deluje« albanška tajna policija, nazvana »ohrana«, v čem mvečjo slavo in čast »demokratske« republike albanske. Da so navedbe resnične, sledi iz dejstva, da jih je pripovedoval dopisniku »Vossische Zeitung« sam bivši prefekt Valone Kaluči:

Tekom zadnjih let smo uporabljali različna sredstva, da smo pripravili do molčanja svoje politične nasprotnike. Pri večjih nemirih se ustanovi preki sod.

Sodnik je že pred postopanjem obveščen od vlade, kdo je določen v smrtno obsodbo, tako da je postopanje sodišča le farsa in znači obsodba le izvršitev vladine volje.

Včasih pa se postopa tudi drugače. V preiskovalnem zaporu se nahajajo osebe postreljene neredko na kakem transportu iz kraja v kraj. Tako sta bila leta 1925. zadeta od krogle »neznanega storilca« kapetan Cija Dibra in novinar Salih Ceka, prvi na potu iz Drača v Kavajo in drugi iz Elbasana v Berat.

Pogosto smo tudi najemali direktne morilce. Politika Gurakučija je ustrelil n. pr. neki Baltion Stamolla. Ta morilec živi sedaj v Tirani in ga lahko vsak trenotek najdete v kavarni. V priznanje dobiva sedaj mesečno rento 30 zlatih napoleonov (6000 Din). Tak naročen umor je bila tudi smrt senatorja Jusufa Dabre, ki je bil 19. marca t. l. najden v svoji postelji v Tirani zaboden. Morilec je prejel za to 2000 napoleonov.

V slučaju pa, da je treba javnosti dalje časa prikrihati, da gre za političen umor, se uporablja naslednja

metoda: Poišče se kak osebni sovražnik osebe, ki jo je treba spraviti s sveta, ter se mu obljubi, da ostane nekaznovan, če izvrši umor. Tako je bil izvršen umor Zefa Notsija, o katerem so bili Albanci prepričani, da je padel kot žrtev krvne osvete. Priprtilo se je tudi, da smo povabili nasprotnika k skrivnemu prijatelju in ga zastrupili ali pa

pošiljali k neljubim bolnikom in ranjencem zdravnikom, ki smo jih pravočasno obvestili, kako imajo »zdraviti« pacijente. Marsikateri morilec je prejel v nagrado lepo uradniško službo.

Neki Bazi i Canes je leta in leta napadal na cestah vladi neljube politične nasprotnike v bližini Marmurasa in lastnoročno upihnil luč življenja 27 osebam. Ta gospod je danes poveljnik orožništva v Kruji.

Niso li te izjave bivšega albanskega veljaka strahovita obtožba Ahmedovega režima, ki mora prej ali slej končati?

Najhujši in najnevarnejši nasprotniki Zoga so katoliški Albanci na severu republike. Vsak njihov korak je točno znan oblastvom; zlasti se ne morejo svobodno gibati duhovniki. Sovražstvo med kristjani in muslimani še ni bilo v Albaniji nikoli tako strašno, kakor je danes. Velezanimivo je, da

ne najde albanska duhovščina v Vatikanu nobene zaščite v svoji borbi proti Ahmedu.

Albanske razmere niso le »balkanske«, temveč že azijske. Tolaži nas edino še to, da se bodo v tem ognju prav hudo opekli sami nositelji kulture iz Rima, ki mislijo zadeti z intrigami v Albaniji naši državi smrtni udarec.

Originalna angleška oporoka

V Angliji je razširjena navada, da mnoge rodbine objavljajo oporoke svojih umrlih članov. Navada ima to dobro stran, da se vsak, ki mu je ležeče na tem, da ljudje o njem govorijo, potrudijo, da naredi s svojo oporoko kaj dobrega ali pa vsaj kaj originalnega.

Nedavno umrl londonski odvetnik je hotel z oporoko tako navezati nase svoje prijatelje, da bi se ga še več let po smrti spominjali. Sestavil je listo svojih prijateljev in določil skrbno izračunano vsoto kot fond, s čegar obrestmi se mora vsako leto enkrat prirediti vsem naštetim prijateljem razkošna pojedina. Čim manj bo sčasoma teh upravičencev, ker bodo seveda tudi izumirali, tem bolj razkošna bo lahko gostija.

Prijatelji se bodo spominjali odvetnika tako vsaj vsako leto enkrat, ko bodo zbrani k pojedini. Kdor izmed njih bo živel najdalj, tako da bo ostal od vseh naštetih upravičencev sam, bo podedoval vso odvetnikovo glavnico in bo lahko žrjo prosto razpolagal. Kmalu nato bo originalni odvetnik najbrž tudi pozabjen.

Maščevanje nad zdravnikom.

Železniški zdravnik v Seredu na Slovenskem je odredil, da se prepelje v umobolnico neki železničar, ki se mu je večkrat omračil um. Izdajal se je zdaj za kralja, zdaj za papeža, pa zopet samo za generala. V umobolnici so ga izlečili in odpustili. Prva pot železničarja pa je bila k zdravniku, kateremu je očitil, da ga je po krivici poslal v umobolnico. Predno se je zdravnik prav zavedel, je železničar, ki se mu je očividno zopet zmešalo, planil nanj in ga s stolom pobil na tla. Ranil ga je tako, da so morali zdaj zdravnika prepeljati v bolnico.

Lepe vzgojiteljice

V Vilni so že detj časa opazovali dve učiteljici, ki sta občevali stalno v družbi največjih kapitalistov ter razmetavali z lastnim denarjem. Ker sta zadnji čas pričeli zanemarjati svoj službeni poklic, ju je vzela policija na piko. Kmalu se je izkazalo, da je bil sam upravičen. Ob neki priliki sta učiteljici plačali večji račun s ponarejenimi bankovci po 50 zlotov, o čimer je bila obveščena policija, ki je aretirala obe učiteljici ter izvršila na njunem stanovanju hišno preiskavo. Lepi vzgojiteljici mladine sta imeli celo tovarno za izdelovanje bankovcev ter sta jih spravili že precejšnjo množico v promet. Na vse zadnje se je še izkazalo, da sta bili nastavljeni v šolski službi kljub nezadostni izobrazbi, ker sta predložili ob sprejemu ponarejena spričevala.

Gledališki igralci beračijo.

S 15. t. m. so bili odpušteni vsi igralci in igralki madžarskega gledališča v Kecskemetu. Te dni bi imeli gostovati v Nagykörsu — toda niso imeli niti za vlak do kraja gostovanja denarja. Razšli so se zato po ulicah domačega mesta in prepevali pod okni imovitejših meščanov odlomke in arije iz oper in operet ter nato pobirali darove med publiko. Policija pa jim ni pustila teh predstav po ulicah in jim je prepovedala beračenje.

Tutankamnovi zakladi.

Nedavno je prekinil znani angleški raziskovalec Tutankamnovega grobišča sir Howard Carter dela pri izkopavanju groba egiptovskega kralja. Ker huda poletna vročina ovira raziskovanje, se poda Carter zopet jeseni na delo. V grobu Tutankamna sta baje še nedotaknjena dva prostora z 28 zaboji zakladov, ki po mišljenju raziskovalca nadkrilujejo vse dosedanje najdenine po umetnosti in materialni vrednosti.

Pobil svojo ženo in pre-rezal sebi vrat

Včeraj zjutraj na vse zgodaj so se pričeli zbirati v neki dunajski ulici meščani in siliti v stanovanje kočijaža Delesa, ki je izvršil v noči grodo zločinov na svoji ženi in poskušal umoriti nato še sebe. Okoli četrte ure zjutraj, ko je njegova žena s parmesecnim otrokom najlepše spala, se je odločil kočijaž, da jo spravi s sveta. Z nekim topim orodjem jo je mahnil po glavi in prestrašeno soprogo zbudil. Že je nečloveški mož dvignil bat v drugič nad njeno glavo, ko se je ženi posrečilo z otrokom vred skočiti skozi okno pritličnega stanovanja na ulico in niti zbežnemu pobijalcu.

Ljudje, ki so slišali kričanje žene na ulici, so prihiteli iz hiše in z drugih strani ter siliti v stanovanje, da zgrabijo moža. V tem pa se je že sodil in obsodil zločinec sam. Najprej se je poskušal obesiti na neki vrvi, ki jo je bil pograbil v naglici v kuhinji, ki pa se mu je utrgala. Zato je segel po drugem morilnem orodju in si z britvijo prerezal žile na rokah. Ko so prepeljali samomorilca v bolnico, je domala že izkrmel in gotovo ne bo okrevl. Žena je dobila sicer težke poškodbe na glavi, pustili pa so jo v domači negi, ko so ji nudili prvo pomoč. Po izjavi sorodnikov je živel kočijaž Deles s svojo ženo v najlepši slogi in ni znano, kaj ga je pripravilo do teh morilskih dejanj.

Bojliša družba — tatinska družba na debelo.

V Drohobyczu na Poljskem mnogo govorijo te dni o velikem škandalu domačih »boljših« ljudi. Skupina veleposesnikov, višjih oficirjev bivše ruske carske vojske in podobnih visokih uradnikov je organizirano vršila vlome v neko veletrgovino s kožuvinastimi izdelki. Ko je prišla nečedna stvar na dan, je ugotovila policija, da je znašala vrednost ukradenega blaga že četrto milijona zlotov.

Železniška nesreča.

Preteklo sredo zvečer je izbiril med vožnjo na Progi Varšava—Crojek osebni vlak, pri čemer je bilo težko ranjenih deset potnikov in troje železničarjev.

Zakonske ljubeznivosti.

»Kam greš?«
»Pametna žena nikdar ne sprašuje moža, kam gre.«
»Seveda! A pametni možje sprašujejo svoje žene...«
»O ne, dušica. Pametni možje nimajo žen.«

Nedeljski jezdec.

»Kaj? Vi se bojite, da se vrnem brez konja.«
»Kaj še! Ravno nasprotno. Bojim se, da se vrne konj brez vas.«

Preklie

Sporazumno s tovarno B. S. A. Birmingham smo gospodu Stane Kendi v Mariboru odvzeli podzastopstvo B. S. A. motociklov. To podzastopstvo smo sedaj poverili znani solidni tvrdki Divjak & Gustinčič v Mariboru, Glavni trg, kateri ima tudi našo zalogo rezervnih delov na razpolago.

Jugo-Auto d. o. z. o. Ljubljana,
Dunajska c. 36.
Gen. zast. B. S. A. Motociklov.

Poslano

Jugo-Avtu d. o. z. in zastopstvu motociklov BSA v Ljubljani.

Na Vaš »Preklie« v »Jutru« št. 119 z dne 20. t. m. s tem javno ugotavljam, da sem se za Vaše podzastopstvo glasom svojega dopisa z dne 9. IV. t. l. sam zahvalil.

Interesantom pa obenem javljam, da imam že od začetka letošnje sezone zalogo novih izdelkov motociklov znamke B. S. A., modela 1927.

Glede namigovanja solidnosti v »Preklie« pa se bomo z Jugo-Avtom pomenili pred sodiščem, kjer bom družbi nudil priliko, da svoj očitek tudi dokaže.

Reflektanti, ki si žele kupiti najnovelše modele B. S. A., si iste lahko ogledajo v moji prodajalni: Maribor, Trg svobode št. 6.

STANE KENDA.

Sport

Hazenska prvenstva zopet odgodena

Tako klaverno kakor letos se hazenska prvenstva še niso odigrala. Dokler so se vršile v režiji LHP za ljubljansko okrožje in v režiji MO za mariborsko okrožje so se izvedle točno po izžrebanih terminih, dočim jih letos naše sportne instance v strahu, da ne bodo deficitne, vedno zavlačujejo. Poznavalec tukajšnjih sportnih razmer pač lahko ugotovi, da v Mariboru hazenske tekme ne morejo biti deficitne, tudi če prispe družina iz Ljubljane; še manj pa so deficitne tekme v Murski Soboti, ki ima večino publike vzgojene za damski sport. Pod takimi okoliščinami bi se vendar dalo izvesti tekmovanja, vsaj pomladanska, ki se vrše razen tekme Maribor : Primorje vsa izven Ljubljane, ki je sportno publiko z večnimi spori in selitvijo igralcev iz kluba v klub docela disgustirala.

Kakor smo poučeni je mariborski MO stavil LHP predlog, naj se pomladanska prvenstva odigrajo v njegovi režiji in sicer deloma v Mariboru, deloma pa v M. Soboti, dočim bi se tekom leta našla sredstva za odigranje jesenskih prvenstev. Stanje, kakršno je sedaj, je nevzdržno. Klubi trpe škodo, čas hiti, tekem ni mogoče sklepati in najugodnejši termini gredo v izgubo. — Upamo, da bo LHP upošteval predlog MO pravočasno, sicer se bo živahen interes za damski sport docela ohladil in graditi bo treba z nova.

Maribor-Celje. Jutri bo reprezentanca Maribora igrala v Celju medmestno tekmo z reprezentanco Celja, ki je vznudila v celjskih sportnih krogih obilo zanimanja. Kljub temu, da v mariborskem timu ne nastopijo najboljšje moči, ker gostuje »Maribor« v Čakovcu, je vendar pričakovati, da bo mariborska enajstorka izšla iz boja kot zmagovalka.

Maribor v Čakovcu. Jutri bo prvo moštvo »Maribora« odigralo v Čakovcu prijateljsko tekmo s tankajšnim najboljšim klubom SK Čakovcem, ki je minulo nedeljo gostovalo v Mariboru. Čakovčani se resno pripravljajo na revanšo. O izidu so mnenja deljena, kajti Čakovčani se resno pripravljajo na revanšo moštvi in klubujejo uspešno tudi tehnično znatno boljše nasprotnikom.

MOLNP (službeno). V Celju nastopijo: Mernik, Barlovič, Herzog, Pernati, L. Simerl, Vogrinec, Lešnik, Laci, Pavlin, Venko, Pinlof, Konrad. Za opremo skrbi vsak igralec sam. Moštvo mora biti točno ob 9. na kolodvoru. Spremljevalec Osebič.

Sodniška sekcija (službeno). Tekmo naraščajev Maribora in Rapida ob 10. dopoldne sodi g. Zorko. Maribor rez.: Merkur rez. g. Mohorko, Svoboda: Merkur pa g. Radoljč.

Sportna obzornost. Radi jutrišnjih konjskih dirk, so vsa mariborska sportna društva preložila za jutri napovedana tekmovanja, da bi s svojimi nastopi ne motila velike dirkalne prireditve na Teznu. Gesta mariborskih klubov je posnemanja in vsekakor tudi omenbe vredna.

ISSK Maribor nogometni odsek. Radi gostovanja v Čakovcu morajo biti igralci točno ob 8. dopoldne na Glavnem kolodvoru. Vlak odhaja ob 8.20. Pazite na opremo!

ISSK Maribor rez. : TSK Merkur rez. Jutri popoldan ob 16. uri se vrši na igrišču ISSK Maribora prijateljska tekma med omenjenima rezervama, ki bo jutri edina nogometna prireditev v Mariboru.

Ozkosrčnost zagrebških sportnikov se je zapet enkrat pokazala pri poročilih zagrebških listov o nedeljski tekmi na Dunaju. Listi močjejo povedati, da je pri »Ring-Rundu« izmed Jugoslovenov najbolje odrezal in si edini priboril darilo naš žgur, ki je sicer prvovrsten sportnik, a ima to veliko napaka, da na Zagrebčan. Taka ozkosrčnost »purgarjem« pač ne dela časti.

BIRMSKA DARILA!

Po konkurenčni ceni se dobijo
ure, zlatnina, srebro in drugi predmeti do 15. junija
v razprodaji trgovine

LOVRO STOJEC, MARIBOR
Jurkova ulica 8.

Jutri konjske dirke na Teznu

Začetek ob 14.30

Vlak z glavn. kolodvora ob 13.40

Jugoslovenski derby 22.000 Din

Vstopnina 12 Din

Povratek s Tezna ob 19.10

Avtobus izpred Velike kavarne ob pol 14. uri - voznina 5 Din

Neutrujeni

veseli

kadar so

Palma

pete na

čevljih.

Prikrojevalni tečaj

in tečaj za umetno strojno vezenje in praktično šivanje se priredi v Mariboru „Hotel Kosovo“ v dvorani prvo nadstropje. Vpisovanje se vrši v nedeljo, 22. maja 1927 od 10. do 12. ure dopoldne. Priporoča se za obilni obisk. Učni zavod Ivan Blizjak.

144

Birma se bliza!

Da si bodo zamogli tudi revni sloji nabaviti obleko, prodajam **sukno od Din 26** — naprej kakor tudi drugo jako dobro blago ter tkanine za perilo in to po najnižjih brezkonkurenčnih cenah. Se priporoča **J. Trpin, Maribor, Glavni trg 17**

Majice, sandale, palice, klobuke, perilo, nogavice, čevlje i. t. d.

v veliki izbiri, po konkurenčnih cenah, pri

JAKOB LAH - MARIBOR

SAMO Glavni trg 2.

Radi prezidave izredno nizke cene!

58

ZAVAROVANJE PROTI TOČI

sprejema zavarovalnica „CROATIA“

glavno zastopstvo Maribor, Vojašniška ulica šte. 6

Sprejmejo se tudi sposobni akviziterji.

111

Vaše srce Vam dela težkoče?

Vaš želodec ne deluje pravilno?

Vi sami kupujete to bolezen!

Vi pijete dnevno kavo
Vi jo morate tudi piti
ker kava je ZDRAVILO
za Vaše SRCE, za Vaš
ŽELODEC,
za Vaše ZIVCE, za Vašo
UTRUJENOST,
ZA VASE ZIVLJENJE!

V bodočnosti boste Vi uporabili!

MEDO - KAVO

to je prava zrnata kava, katere je pred praženjem mehaničnim potom higijenično očiščena, takoj po praženju pa po 200 in 500 gr. higijenično pakirana. Medo-kava je prosta pri kavi nahajajočih škodljivih delov ter vsebuje vse dragocene snovi, kakor popolni najljubši kavin aroma, ker je iz najkvalitetnejših vrst pripravljena.

Užitek Medo kave ni samo zdravim, temveč tudi večnoma želodčno, srčno in živčno bolnim za priporočiti. Medo-kava se dobi samo v rujavih prozornih zavitkih.

Glavna zaloga za SHS
Rado Meznarič, Maribor, Glavni trg 21

MARBUS DEPOSE

VENECIN

izvanredna zdravilna voda proti

revmatizmu in išiasu, želodčnih in črevesnih bolečin ter za lečenje ran

dobiva se zopet v vsaki lekarni. Skladišče za grosiste: Isis d. d., Ljubljana

Kyffhäuser-Technikum

Frankenhausen (Nemčija)

Ing. Šola za avtom. in strojogradbo, elektrotehniko, Posebni oddelki za poljedel. stroje in zrakoplovno teh.

Pristopajte
k Jugoslovenski
Matici.

Pozor!

Najboljši trboveljski cement in zagorsko apno se dobi najceneje pri **Vinkotu Lašič**, zidarskem mojstru, Maribor, Tržaška cesta 98, nasproti mestnega vodovoda. Izvršuje tudi vsa stavbena nova in popravilna dela po zmerni ceni.

141

KLIŠEJE

ZA TISKOVINE, REKLAME, LETAKE, ZA TRGOVSKI PISEMSKI PAPIR, ZA KUVERTE, ZA INSERTE, DALJE KLIŠEJE ZA RAZGLEDNICE IN PORTRAITE IZDELUJE ZA ENO-ALI VEČBARVNI TISK

„JUGOGRAFIKA“ R. Z. Z O. Z.

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

TATRA AVTOMOBILE

4/12 HP

najboljše kakovosti, ekonomske pri uporabi bencina in olja, sijajna vozila za strmine, ki so radi idealno konstruiranega peresja tudi najprimernejša za slabe ceste, od najpreprostejše do najbogatejše opreme, dvo-, četvero in šestersedežne dobavlja:

Glavno zastopstvo za SHS:

August Stoinschegg, Rogaška Slatina

Zastopstvo za ljubljansko oblast Jugo-Auto dr. z o. z., Ljubljana